PROCEEDINGS BOOK

EGE
10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
December 22-24, 23 Izmir

ISBN : 978-625-6830-70-7
Academy Global Publishing House

EGE
10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
DECEMBER 22-24, 2023
IZMIR

Edited By
PROF. DR. DWI SOLISWORO

CONGRESS ORGANIZING BOARD
Head of Conference: *Prof. Dr. Hülya Çiçek*
Head of Organizing Board: *Dr Gültekin Gürçay*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Ali Bilgili*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Həcər Hüseynova*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Naile Bilgili*
Organizing Committee Member: *Doç. Dr. Nazilə Abdullazadə*
Organizing Committee Member: *PROF. DR. BAŞAK HANEDAN*
Organizing Committee Member: *Dr. Mehdi Meskini Heydarlou*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Dwi Solisworo*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Dody Hartando*
Organizing Committee Member: *Prof. Dr. Raihan Yusoph*
Organizing Committee Member: *Assoc. Prof. Dr. Ivaylo Staykov*
Organizing Committee Member: *Assist. Prof. Dr. K. R. Padma*
Organizing Committee Member: *Dr. Amaneh Manafidizaji*
Organizing Committee Member: *Aynurə Əliyeva*

All rights of this book belong to Academy Global Publishing House
Without permission can't be duplicate or copied.
Authors of chapters are responsible both ethically and juridically.
Academy Global–2022 ©

Issued: 29.12.2023
ISBN: 978-625-6830-70-7

CONFERENCE ID

EGE
10TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES

DATE – PLACE
DECEMBER 22-24, 2023
IZMIR

ORGANIIZATION
ACADEMY GLOBAL CONFERENCES& JOURNALS

EVALUATION PROCESS
All applications have undergone a double-blind peer review process.

PARTICIPATING COUNTRIES
Turkey – Azebaijan- Malaysia – Nigeria- Serbia - South Africa. - Thailand – Lebanon – China - Israel – Qatar - Saudi Arabia - Kuwait - USA – UAE – Korea – Cyprus – Mauritius – Kazakhstan-Greece – Romania - India - Indonesia - Czech Republic – Pakistan – Libya – Almaty – Singapore – Portugal – Ireland – Taiwan – Russia – Switzerland – Spain – Hungary – Slovenia - México, - Cape Tow – Croatia - Tanzania. – PRC – Brazil

PRESENTATION
Oral presentation

ASSOCIATION & ACADEMIC INCENTIVES :
In the conference 438 papers have been presented by Turkish participants and 514 papers by foreign participants.
Members of the organizing committees of the conference perform their duties with an "official assignment letter"

LANGUAGES
Turkish, English, Russian, Persian, Arabic

Scientific & Review Committee

Prof. Dr. Ali BILGILI – Turkiye
Prof. Dr. Naile BİLGİLİ – Türkiye
Prof. Dr. Başak HANEDAN – Türkiye
Prof. Dr. Hülya Çiçek KANBUR – Turkiye
Prof. Dr. Emine KOCA – Turkiye
Prof. Dr. Fatma KOÇ – Turkiye
Prof Dr. Bülent KURTİŞOĞLU – Turkiye
Prof. Dr. Hajar Huseynova – Azerbaijan
Prof. Dr. Dwi SULISWORO – Indonesia
Prof. Dr. Natalia LATYGINA – Ukraina
Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV – Russia
Prof. Muntazir MEHDI – Pakistan
Prof. Dr. Raihan YUSOPH – Philippines
Prof. Dr. Akbar VALADBIGI – Iran
Prof. Dr. F. Oben ÜRÜ – Turkiye
Prof. Dr. T.Venkat Narayana RAO – India
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ – Turkiye
Prof. Dr. Mustafa BAYRAM – Turkiye
Prof. Dr. Saim Zeki BOSTAN – Turkiye
Prof. Dr. Hyeonjin Lee – China
Assoc. Prof. Dr. Abdulsemet AYDIN – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fırat BARAN - Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Dilorom HAMROEVA - Ozbekstan
Assoc. Prof. Dr. Abbas GHAFFARI – Iran
Assoc. Prof. Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ - Turkiye
Assoc. Prof. Ivaylo STAYKOV - Bulgaria
Assoc. Prof. Dr. Dini Yuniarti – Indonesia
Assoc. Prof. Dr. Ümit AYATA – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Okan SARIGÖZ – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Eda BOZKURT – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Ahmet TOPAL – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Kırbaş – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Mesut Bulut – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Fahriye Emgili – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Sandeep GUPTA – India
Assoc. Prof. Dr. Veysel PARLAK – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Mahmut İSLAMOĞLU – Turkiye
Assoc. Prof. Dr. Nazile Abdullazade – Azerbaijan
Assist. Prof. Dr. Göksel ULAY – Turkiye
Assist. Prof. K. R. PADMA – India
Assist. Prof. Dr. Omid AFGHAN - Afghanistan
Assist. Prof. Dr. Maha Hamdan ALANAZİ - Saudi Arabia

Assist. Prof. Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amina Salihi BAYERO – Nigeria
Assist. Prof. Dr. Baurcan BOTAKARAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ahmad Sharif FAKHEER - Jordania
Assist. Prof. Dr. Gültekin GÜRÇAY – Turkiye
Assist. Prof. Dr. Dody HARTANTO - Indonesia
Assist. Prof. Dr. Mehdi Meskini HEYDALOU – Iran
Assist. Prof. Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Mamatkuli JURAYEV – Ozbekistan
Assist. Prof. Dr. Kalemkas KALIBAEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bouaraour KAMEL – Algeria
Assist. Prof. Dr. Alia R. MASALİMOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Amanbay MOLDIBAEV - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Bhumika SHARMA - India
Assist. Prof. Dr. Gulşat ŞUGAYEVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. K.A. TLEUBERGENOVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA – Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Hoang Anh TUAN - Vietnam
Assist. Prof. Dr. Botagul TURGUNBAEVA - Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA - Kirgizia
Assist. Prof. Dr. Yang ZİTONG – China
Assist. Prof. Dr. Gulmira ABDİRASULOVA – Kazakhstan
Assist. Prof. Dr. Imran Latif Saifi – South Africa
Assist. Prof. Dr. Zohaib Hassan Sain – Pakistan
Assist. Prof. Dr. Murat GENÇ – Turkiye
Assist. Prof. Dr. Monisa Qadiri – India
Assist. Prof. Dr. Vaiva BALCIUNIENE – Lithuania
Assist. Prof. Dr. Meltem AVAN – Turkiye
Aynurə Əliyeva - Azerbaijan
Sonali MALHOTRA - India

EGE 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
EGE 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON APPLIED SCIENCES
ARTworld 3rd INTERNATIONAL GROUP EXHIBITION
December 22 - 24, 2023
İzmir
Meeting ID: 881 9370 7664 Passcode: 123456

22 Aralık / December 22, 2023 / 10:00 – 12:00 Time zone in Turkey (GMT+3)

Salon	Moderator		Bildiri No ve Başlığı / Paper ID and Title	Authors
SALON 1	**Doç. Dr., PINAR ERTEN**	1	Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarındaki Konuşma ve Yazma Becerileri Etkinliklerinde Kültürel Etkileşim	Prof. Dr. Elif AKTAŞ Arş. Gör. Ahmet Turan EŞ
		2	TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE GÖRSEL BİR METİN TÜRÜ OLARAK EFEMERA KULLANIMI	Prof. Dr. Elif AKTAŞ
		3	EXPLAINING SOME CONCEPTS THAT ARE EFFECTIVE ON LEARNING AND DETERMINING THE RELATIONSHIP OF THESE CONCEPTS AMONG THEMSELVES AND WITH THE PROGRAM	Doç. Dr., PINAR ERTEN
		4	SOMUT MATERYAL KAVRAMINA İLİŞKİN YAPILMIŞ AKADEMİK ARAŞTIRMALARIN BETİMSEL İÇERİK ANALİZİ	Yüksek Lisans Öğrencisi, DENİZ CEVHER TÜRKER
		5	DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARININ SOLO TAKSONOMİSİ'NE GÖRE İNCELENMESİ	Öğretmen, GÜLSEHER YURTCU Dr. Öğr. Üyesi, OSMAN AKTAN
		6	INVESTIGATION OF SCIENCE TEACHING PROGRAM'S 100 YEARS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES ON THE CENTENARY OF THE REPUBLIC	Dr. Öğr. Üyesi, HALİT KIRIKTAŞ Öğr., AYŞENUR ERDEN Öğr., ELBİ ÇABUK
		7	Sömürgecilik ve Eğitim	Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN İhsan YABANERİ
		8	INVESTIGATION of SCIENCE CURRICULUM's CENTURY in terms of VARIOUS VARIABLES on CENTENARY of REPUBLIC of TÜRKİYE	Dr. Öğr. Üyesi, HALİT KIRIKTAŞ Öğr., AYŞENUR ERDEN Öğr., ELBİ ÇABUK
		9	MÜZİK DERSLERİNİ YÜRÜTEN FARKLI BRANŞLARDAKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ "ÖĞRETMEN" KAVRAMINA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARI	Yüksek Lisans Öğrencisi, Begüm ALTINOK ARICAN Prof. Dr., Begüm ÖZ
		10	MÜZİK DERSLERİNİ YÜRÜTEN FARKLI BRANŞLARDAKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM İNANÇLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER ÇERÇEVESİNDE KARŞILAŞTIRILMASI	Yüksek Lisans Öğrencisi, Begüm ALTINOK ARICAN Prof. Dr., Begüm ÖZ
		11	GRADUATE THESES ON THE CONCEPT OF "LITERACY" IN THE PRESCHOOL PERIOD IN TÜRKİYE	Öğr. Gör. Hasan Uğur SERDAROĞLU Prof. Dr. Hatice BEKİR

MÜZİK DERSLERİNİ YÜRÜTEN FARKLI BRANŞLARDAKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ "ÖĞRETMEN" KAVRAMINA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARI[34]

Yüksek Lisans Öğrencisi, Begüm ALTINOK ARICAN[1], Prof. Dr., Begüm ÖZ[2]
[1] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, begumaltinok@gmail.com - ORCID NO: 0000-0001-6516-5031
[2] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, begumusic@gmail.com - ORCID NO: 0000-0001-8346-7308

ÖZET

Öğretmenler çok geniş bir yelpazede öğrencilerin bilgi ve becerilerini ölçmekte ve doğru yönlendirmeler ile gelişimlerini sağlamalarına yardımcı olmaya çalışmaktadır. Bu nedenle geleceğin eğitim ortamına yön verecek olan öğretmen adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin algılarının ve öğretmenlik model anlayışlarının belirlenmesi kritik bir öneme sahiptir. Bu yaklaşımla yapılan çalışmanın temel amacı, eğitim sürecinde öğretmenin rolü çerçevesinde öğretmen adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin algılarını belirleyerek, öğretmen eğitimi alanında önemli olan bu konuların daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmaktır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni ile yürütülmüştür. Çalışma grubu, 2022-2023 eğitim öğretim güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Sınıf Eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 132 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada katılımcıların "öğretmen" kavramına yönelik algılarını belirlemek amacıyla yöneltilen "Öğretmen...gibidir. Çünkü..." metafor sorusuna geliştirdikleri metaforlar ve açıklamaları MAXQDA Analytical Pro 2022 programı ile analiz edilmiştir. Öğretmen kavramı üzerine katılımcılar tarafından üretilen metaforlardan "anne/baba", "kaynak", "yol gösterici", "rehber-lider", "aydınlatıcı" ve "çok yönlü" gibi kategoriler elde edilmiştir. Öğretmenin yönlendirici ve rehber özelliği "pusula", "rehber" ve "kaptan" gibi metaforlarla vurgulanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmenin öğrencilere rehberlik etme, yön gösterme ve onları doğru yola yönlendirme rolünün vurgulandığı; öğretmenlerin genellikle olumlu niteliklere sahip metaforlarla (ışık, güneş, mum gibi) ilişkilendirildiği ve pozitif bir şekilde değerlendirildiği görülmektedir. Çalışma sonuçları, öğretmen adaylarının öğretmen kavramını geniş bir perspektiften kavradığını göstermektedir. Ayrıca, ilerlemeci eğitim inancının etkisiyle öğretmenin rehberlik ve yol gösterme rolünün vurgulandığı anlaşılmaktadır. Bu bulgular, öğretmen adaylarının eğitim sürecinde kendilerini öğretmen olarak görmeleri ve ilerlemeci anlayışa uygun bir öğretmen rolü benimsemeleriyle ilişkilendirilmektedir.

[34] Bu çalışma Prof. Dr. Begüm Öz danışmanlığında yürütülen "Müzik Derslerini Yürüten Farklı Branşlardaki Öğretmen Adaylarının Eğitim İnançları Temelinde Öğretmen ve Öğrenci Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Öğretmen Algısı, Öğretmen Rolü, Öğretmen Eğitimi, İlerlemeci Eğitim.

GİRİŞ

Öğretmenlik; kültür, bilgi ve deneyimlerin nesiller arasında aktarılmasının yanı sıra bireylerin yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesine rehber olan, kutsal bir meslek olarak kabul edilir. Öğretmenler, bilgiyi öğrencilere aktarmanın ötesinde, onlara yaşam becerileri kazandırmak, özgüvenlerini geliştirmek ve dünyayı anlama konusunda destekleyici bir rol üstlenirler. Eğitim sürecinde öğretmenin rolü ise, öğrenciyi etkin kılarak sınıfta bir öğrenme ortamı yaratmaktır (Işık, 2014). Müzik derslerini yürüten öğretmenler, bu öğrenme ortamında öğrencilere müzik evrenini keşfetme fırsatı sunarak, onları sanatsal duygu, düşünce ve ifade yönünden zenginleştirirler.

Müzik derslerinin anaokulundan itibaren tüm kademelerde yürütülmesi, öğretmenin rolünü ve öğretmen adaylarının bu rollere bakış açılarını daha da karmaşık hale getirmektedir. Anaokulunda okulöncesi öğretmenleri tarafından müziğe ilk adımların atılması sağlanırken, ilkokul düzeyinde sınıf öğretmenleri tarafından öğrencilere müziğin sevdirilmesi ve temel becerilerin kazandırılması ön plana çıkmaktadır. Ortaokul seviyesinde müzik branş öğretmeni tarafından öğrencilere daha derinlemesine bir müzik anlayışı kazandırılırken, müzik etkinlikleriyle kendilerini ifade etmelerine olanak sağlanmaktadır. Genel liselerde öğrencilere müzik tarihi ve kültürü verilirken, güzel sanatlar liselerinde temel teorik bilgiler ve mesleki düzeyde performans becerileri onları gelecekteki müzik kariyerlerine hazırlamak amacıyla öğretilmektedir.

Görüldüğü gibi çok geniş bir yelpazede öğrencilerin müzikal bilgi ve becerilerinin gelişimi sağlanmaktadır. Bu nedenle, tüm bu eğitim düzeylerinde müzik derslerini yürütecek olan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının "öğretmen" kavramına yönelik algılarının belirlenmesi, aynı zamanda geleceğin öğretmenlerinin benimsedikleri eğitim anlayışlarının da ortaya çıkarılması bakımından önemli görülmektedir. İleride öğrenme ortamlarını yaratacak olan öğretmen adaylarının "öğretmen" algısının metaforlarla belirlenmesi, aynı zamanda öğretmen adaylarının bilinçaltındaki eğitim inançlarının çeşitli açılardan öğrenilmesi bakımından da önemli bir husustur.

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde kökeni Fransızca (métaphore) ve Türkçe karşılığı da "mecaz" olarak geçen metafor/mecaz kavramı, "Kelimeyi ya da kavramları varsayılanın dışında başka anlamlara gelebilecek şekilde ifade etmeye çalışmak" şeklinde açıklanmıştır (TDK, 2017). Yeni bilgiler edinerek eski bilgileri de yeniden canlandırmamızı sağlayan ve birçok amaca hizmet eden metaforlar, benzetme yoluyla karmaşık kavramları anlatmak ve çoğu zaman eğitim-öğretim ortamlarını zenginleştirmek amacıyla karşımıza çıkmaktadır (Yılmaz vd., 2013; Geçit ve Gençer, 2011).

İnsanlar metaforları, açıklayamadığı "benlik algılarını yorumlamak" için kullanır (Gencer, 2020: 207). Böylece metaforlar bir yorumlama aracı olarak da görülebilir. Aslan'a (2013) göre metaforlar, ortak özellikleri yoluyla birbirine benzetilen kavramlar; Ertürk'e (2017) göre "anlatımı kuvvetlendirmek, dili zenginleştirmek…için kullanılan yapılardır". Bu yapılar, deneyim sağlanan bir alanı, başka deneyimlenmiş alan ile anlamaya destek olur (İzalan, 2017).

Günümüzde çağdaş analiz yöntemlerinden olan ve gittikçe popülerleşen metafor yöntemi, güvenirlik açısından da çalışmalara destek sağlamaktadır. Çünkü metaforlar bizim olayları algılayış ve ifade ediş biçimimizi etkiler. Kavramları ve gerçekleri yeniden anlamlandırmak ve "yeniden kavramsallaştırmayı teşvik etmek" yolunda destek sağlayan metaforlar, insanın kişiliğine ilişkin ipuçları taşır (Karakaya, 2019: 8; Egüz ve Öntaş, 2018).

Lakoff ve Johnson'ın (2008) tanımına göre metaforlar hali hazırda var olan deneyimlerle temellenir ve soyut düşünce yapısını tamamen olmasa bile önemli ölçüde metaforik olarak değerlendirir. Dolayısıyla bireylerin bilinçaltındaki inançları ve tutumlarını yansıtır. Öğretmen adaylarının öğretmenlikle ilgili kullandıkları metaforlar ise, eğitim anlayışlarını ve öğretmenlik rolüne dair benzeri bilinçaltı inançlarını ortaya çıkarabilir. Bu inançlar, öğretmen adaylarının eğitim felsefelerini, gelecekteki öğrenci-öğretmen etkileşimlerini, öğretme süreçlerini ve sınıf dinamiklerini anlamamıza yardımcı olabilir.

Önden'in (2019: 5), öğretmenlerin "öğretmenlik" mesleğine kısmen bilinçli yaklaştığını gösteren çalışması ışığında, öğretmen adaylarının "öğretmen" kavramına yönelik bilinçaltı düşüncelerinin metaforlarla elde edilmesinin, eğitimde benimsedikleri inancın belirlenmesi açısından gerekli bir strateji olduğu düşünülmektedir.

Mesleki eğitim sürecinde olan öğretmen adaylarının öğretmen kavramına yönelik algılarının belirlenmesi, öğretmen eğitimine farklı bir açıdan yaklaşılması ve gelecekte kaliteli bir eğitim sürecinin tasarlanması açısından önemli görülmektedir.

Bu yaklaşımla yürütülen çalışmanın amacı; Müzik Eğitimi, Okul Öncesi Eğitimi ve Sınıf Eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören lisans öğrencilerinin "öğretmen" kavramına yönelik algılarının belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının metaforik algılarının belirlenmesi süreci nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni ile yürütülmüştür. Fenomenoloji, insanların bir kavramı nasıl anladıklarını ifade etmelerini sağlayan ve anladığını tanımlamak için kullanılan nitel bir araştırma yöntemidir (Tekindal ve Uğuz Arsu, 2020).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında ÇOMÜ'de bulunan Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (n=29), Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı (n=57) ve Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda (n=53) öğrenim görmekte olan, birinci (n=39), ikinci (n=23), üçüncü (n=32) ve dördüncü (n=45) sınıf lisans öğrencilerinden oluşmaktadır.

Öğretmen adaylarının cinsiyeti, yaşı, bölümü, sınıfı ve yıl içinde okunan kitap sayısı hakkında katılımcı profili detaylı olarak Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	108	77,7
	Erkek	31	22,3
Yaş	21 yaş ve altı	90	64,7
	22 yaş ve üstü	49	35,3
Bölüm	Müzik öğretmenliği	29	20,9
	Okul öncesi öğretmenliği	57	41,0
	Sınıf öğretmenliği	53	38,1
Sınıf	1.sınıf	39	28,1
	2.sınıf	23	16,5
	3.sınıf	32	23,0
	4.sınıf	45	32,4
Yıl içinde okunan kitap sayısı	4 ve altı	22	17,6
	5-9	33	26,4
	10-14	25	20,0
	15-20	19	15,2
	21 ve üzeri	26	20,8

Çizelge 1'de yer alan araştırmaya katılanların demografik bilgilerine bakıldığında, öğretmen adaylarının %77,7'sinin kadın, %22,3'ünün erkek olduğu; %64,7'sinin 21 yaş ve altı, %35,3'ünün 22 yaş ve üstü olduğu; %41'inin okul öncesi öğretmenliği, %38,1'inin sınıf öğretmenliği, %20,9'unun müzik öğretmenliği bölümlerinde okuduğu görülmektedir. Katılımcıların %32,4'ünün 4.sınıf, %28,1'inin 1.sınıf öğrencisi olduğu ve yıl içinde okunan kitap sayılarına bakıldığında; %26,4'ünün 5-9, %20,8'inin 21 ve üzeri, %20'sinin 10-14 kitap okuduğu anlaşılmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada müzik, okul öncesi ve sınıf öğretmenliğinde okumakta olan öğretmen adaylarına daha fazla katılımcıya ulaşabilmek amacıyla yüz yüze olarak yöneltilen "Öğretmen...gibidir. Çünkü..." metafor sorusu, 2022-2023 eğitim öğretim güz yarıyılında araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmanın verileri ÇOMÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'nun 25.11.2021 tarih ve 20/26 sayılı etik ilkelere uygunluk kararı neticesinde toplanmıştır. Bu araştırmada, metafor cümlesi aracılığı ile elde edilen verilerin analiz aşamaları MAXQDA Analytical Pro 2022 programı aracılığı ile yapılmıştır. İçerik analizi tekniği ile gerçekleştirilen çalışmada; "…yapılan işlem, verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları düzenleyerek yorumlamaktır" (Yıldız, 2014: 56). Katılımcıların geliştirdikleri metaforlar ve verdikleri yanıtlar üç aşamada analiz edilmiştir. Bunlar, (1) verileri kodlama ve ayıklama (2) kategorilerin oluşturulması (3) geçerlik ve güvenirliği sağlama aşamalarıdır (Saban, 2008).

Verileri kodlama ve ayıklama

Bu çalışmada öncelikle katılımcılar tarafından üretilen metaforların listesi yapılmıştır ve kod numarası verilmiştir. Metaforlar, mantıki dayanaklar göz önüne alınarak anlamı en iyi şekilde yansıtabilecek bir kavram bulmaya çalışılıp kodlanmıştır. Bu süreçte katılımcıların belli

bir metaforu net bir şekilde dile getirip getirmediğine bakılmıştır. Herhangi bir metafor imgesini içermeyen, metafor yerine açıklama yapılmış formlar ile boş bırakılan formlar ayıklanmıştır. Yine, bazı katılımcılar belli bir metafor oluşturduğu halde, söz konusu metafora ilişkin herhangi bir açıklama sunmamıştır. Bu tür formlar elenerek araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Kategorilerin oluşturulması

Kategorilerin oluşturulması işlemi, içerik analizinde elde edilen kavramların birbirleriyle belirli bir kategori altında sınıflandırılmasıdır. "Bir kategorinin belirlenmesi, kodlardan birleşik bir anlam elde edilmesi sürecidir. Yani bir nevi kodların kümelenmesidir" (Aytemur, 2022). Katılımcılar tarafından oluşturulan metaforlar ortak özellikler bakımından irdelenerek kategoriler elde edilmeye çalışılmıştır. Öğretmen kavramı incelenerek oluşturulan metaforlar mantıki dayanakları ve konuları açısından ilişkilendirilerek gruplanmış ve bu metaforların benzer noktaları göz önüne alınarak alt kategoriler (örneğin, "güneş" "ışık" vb.) oluşturulmuştur.

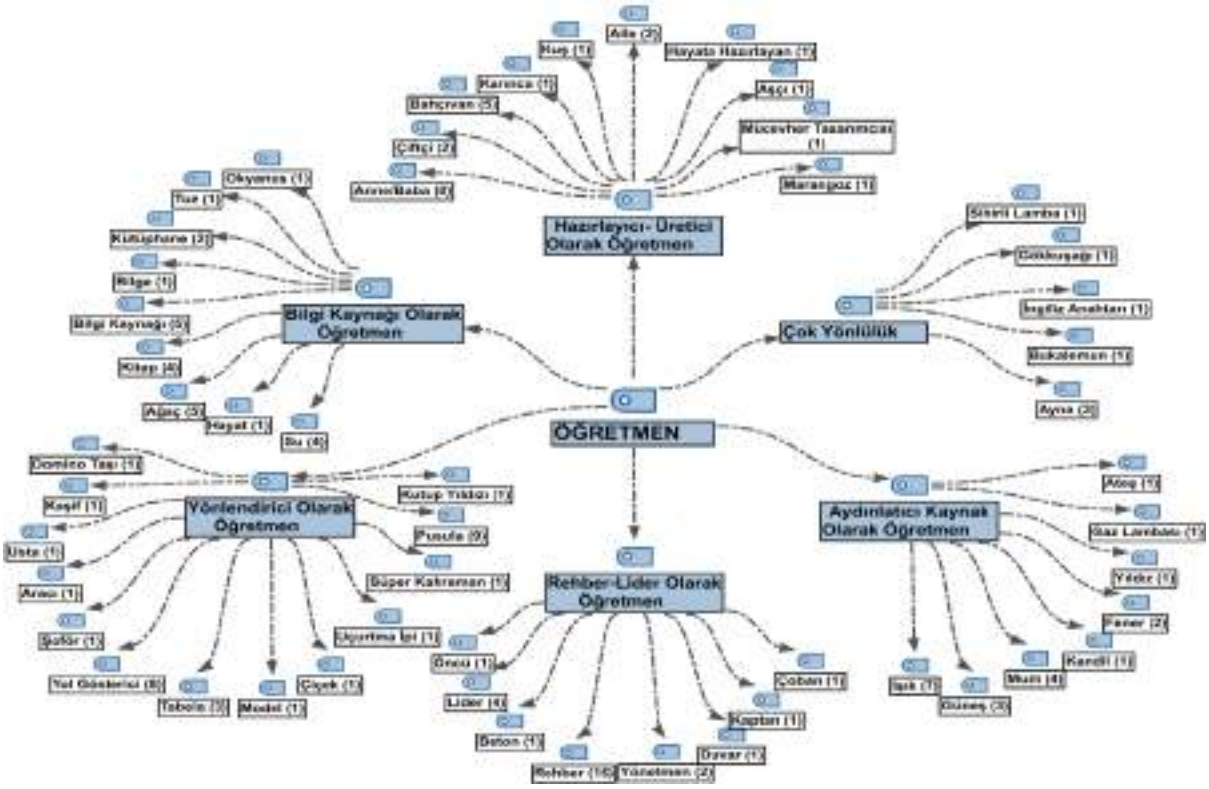
Geçerlik-güvenirlik ve inandırıcılığı sağlama

Geçerlik ve güvenirlik sağlamak amacıyla metaforların kategorilere göre dağılımını sağlayacak ölçütlerin belirlenmesi aşamasında uzman görüşlerine başvurularak araştırmanın geçerliği sağlanmıştır. Üç farklı uzman tarafından yapılan kodlama ve kategorileri belirleme çalışması sonrasında elde edilen kodlar ve kategoriler karşılaştırılmış, görüş birliği/fikir ayrılığı ile değerlendirilerek güvenirlik çalışması yapılmıştır. Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenirlik formülünün (Güvenirlik= Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) uygulanması sonucunda, çalışmanın güvenilirliği, 127/ (127+4) = 0,94 olarak elde edilmiştir. Formül değerinin .70'ten fazla olması, yapılan kodlamanın güvenilir olduğunu göstermektedir. Uzman görüşü sonucunda kategorilerinin değiştirilmesine karar verilen kodların düzenlenmesinin ardından, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra analiz aşamasına geçilmiştir. Hiyerarşik kod-alt kod modeli kullanılarak oluşturulan kod ağaçları yoluyla sunulan veriler, öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlara ilişkin nedenlerinin doğrudan alıntılarla birlikte verilmesiyle sunulmuş ve ilgili araştırmalarla tartışılarak yorumlanmıştır.

BULGULAR

Araştırma problemine açıklık getirmesi adına yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular bu başlık altında sunulmuştur. Çalışmaya toplamda 132 katılımcı dâhil olmuştur. Katılımcılar "K1", "K2" …, "K132" olarak kodlanmıştır.

Katılımcıların öğretmen kavramına ilişkin metaforlarından oluşan "Öğretmen…gibidir. Çünkü…" sorusunun yanıtları "Öğretmen" teması altında analiz edilmiştir. Bu temaya ait kategori ve kodlar Görsel 1'de yer alan kod ağacında verilmiştir.

Görsel 1. Öğretmen Teması Altında Oluşturulan Ana ve Alt Kategoriler

Öğretmen temasına ait oluşturulan kategoriler Görsel 1'de görülmektedir. Öğretmen temasına verilen yanıtlar bağlamları çerçevesinde 6 ana kategori altında toplanmıştır. Bunlar hazırlayıcı-üretici olarak öğretmen (23), bilgi kaynağı olarak öğretmen (24), yönlendirici olarak öğretmen (30), rehber-lider olarak öğretmen (27), aydınlatıcı kaynak olarak öğretmen (20) ve çok yönlülük (7) kategorileridir. Öğretmen adaylarının en fazla kod ürettiği kategorinin yönlendirici olarak öğretmen (30) kategorisi olduğu belirlenmiştir

Hazırlayıcı - Üretici Olarak Öğretmen

Öğretmen temasının ilk kategorisi olan hazırlayıcı-üretici olarak öğretmen (23) kategorisi müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda; *anne/baba (8), bahçıvan (5), aile (2), çiftçi (2), karınca (1), kuş (1), hayata hazırlayan (1), mücevher tasarımcısı (1), aşçı (1), marangoz (1)* olarak 10 başlık altında toplanmıştır. Müzik derslerine giren farklı branşlardaki öğretmen adayları çoğunluk olarak *anne/baba* kodunu üretmişlerdir. Bu doğrultuda müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının hazırlayıcı-üretici olarak öğretmeni anne/baba ve bahçıvan gibi kavramlara benzettikleri söylenebilir. Hazırlayıcı-üretici olarak öğretmen kategorisine ait kodlar ile ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir;

"Öğretmen, yeri geldiğinde ebeveyn, yeri geldiğinde ise otorite gibidir. Çünkü; öğrenciye ulaşıp hayatına dokunmak için bu gereklidir." (K13)

"Öğretmen anne/baba gibidir. Çünkü, vaktimizin çoğunu geçirdiğimiz okulda gördüğümüz tek kişi sınıf öğretmenimiz olmaktadır, o ne yaparsa onu taklit ederiz onun sevgisi ve şefkati bizi biz yapar" (K40)

"Öğretmen anne baba gibidir çünkü öğrenci evden sonra gittiği okulda öğretmenini en az anne babası kadar görüyor öğrenci nasıl ki anne-babasını rol model alıyor, aynı şekilde öğretmenini de rol model alıyor." (K81)

"Öğretmen anne / baba gibidir çünkü bize her anlamda yol gösterici olurlar" (K102)

"Bir fidanı yetiştiren bahçıvan gibidir. Öğrencileri doğru yöntem ve teknikler ile yeşertir." (K4)

"Öğretmen bahçıvan gibidir. Çünkü bahçıvanlar bahçeye çok iyi bakarlar onların gelişimine yardımcı olur." (K56)

"Öğretmen bahçıvan gibidir. Çünkü ona emanet edilen canlara, ihtiyaç duydukları sevgi, gereksinim, öğreti, yaşam... becerileri sunmalıdır. Bu sayede bireyler, büyüyüp gelişecek, öğretmen de. Bu yolda onlara yardımcı olacaktır..." (K71)

"Öğretmen bahçıvan gibidir çünkü Öğrencileri bir tohumdur ve onların açılıp yetişmesine taç yapraklarına gelecek rengi vermesine yardımcı olur öğretmen bir bahçıvan gibi sabırla yetiştirir çiçeklerini." (K99)

"Öğretmen karnca gibidir çünkü üreticidir" (K126)

"Öğretmen mücevher tasarımcısı gibidir çünkü öğretmene verilmiş çeşit çeşit cevherler vardır. Ve öğretmen bunları doğru şekilde işleyip şekillendirerek onları daha güzel bir forma sokmaktadır." (K98)

"Öğretmen marangoz gibidir. Çünkü eline nasıl bir kalas gelirse gelsin ondan en güzel eşyayı yapabilir" (K115)

Kaynak Olarak Öğretmen

Öğretmen temasının ikinci kategorisi olan kaynak olarak öğretmen (24) kategorisi, müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda; *ağaç (5), bilgi kaynağı (5), su (4), kitap (4), kütüphane (2), okyanus (1), bilge (1), tuz (1), hayat (1)* olarak 9 başlık altında toplanmıştır. Müzik derslerine giren farklı branşlardaki öğretmen adayları çoğunluk olarak *ağaç ve bilgi kaynağı* kodunu üretmişlerdir. Bu doğrultuda müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının kaynak olarak öğretmeni ağaç ve bilgi kaynağı gibi kavramlara benzettikleri söylenebilir. Kaynak olarak öğretmen kategorisine ait kodlar ile ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir;

"Öğretmen bir ağaç gibidir çünkü kökleri ne kadar sağlam olursa yetiştirdiği öğrenciler de o kadar sağlam olur" (K33)

"Öğretmen bilgi kaynağı gibidir çünkü eğitimin her aşamasında bu çok önemlidir" (K19)

"Öğretmen su gibidir çünkü öğrencilerine(çiçeklere) hayat olur onları hayata döndürür, can verir, köklerinin daha sağlam olmasını sağlar." (K25)

"Öğretmen kitap gibidir çünkü bildikler vardır anlatır doğru yanlış güzel öznel nesnel anlattıklarını dinlersin sıkıcı ya da değil okursan kulak verirsen ne dediğini anlarsın" (K100)

"Öğretmen engin kütüphane gibidir. Öğrenci ne isterse öğretmeni klavye olarak kullanabilir." (K124)

"Öğretmen hayat gibidir çünkü öğrenciye çoğu şeyi öğreten hayattan ders veren kişidir" (K58)

"Öğretmen tuz gibidir çünkü öğrencinin hayatına doğru ve dengeli şekilde dokunursa hayatına lezzet katar ya da tuzun ayarını fazla veya az kaçırıp öğrencinin hayatında çekilmesi zor olan bir insan haline dönüşür" (K70)

"Öğretmen yol gösterici, bilge biri gibidir çünkü bizi aydınlatmalı, kafamız karıştığında bize, ışık tutmalı hatalarımızı tatlı dille düzeltmeli, bizleri bilgilerle donatmalıdır." (K62)

"Okyanus gibidir alabildiğine fayda sağlayabilecek kaynağı içinde barındırır." (K8)

Yönlendirici Olarak Öğretmen

Öğretmen temasının üçüncü kategorisi olan yönlendirici olarak öğretmen (30) kategorisi, müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda; *pusula (9), yol gösterici (8), tabela (3), kutup yıldızı (1), usta (1), uçurtma ipi (1), şoför (1), kaşif (1), süper kahraman (1), çiçek (1), model (1), aracı (1), domino taşı (1)* olarak 13 başlık altında toplanmıştır. Müzik derslerine giren farklı branşlardaki öğretmen adayları, çoğunluk olarak *pusula* kodunu üretmişlerdir. Bu doğrultuda müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının yönlendirici olarak öğretmeni pusula kavramına benzettikleri söylenebilir. Yönlendirici olarak öğretmen kategorisine ait kodlar ile ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir;

"Öğretmen hayatımıza yön verir pusula gibidir çünkü her daim arkamızda bizi destekleyen doğruyu yanlışı öğreten, anne gibi yakın hissettiren bize yeni şeyler öğreten pusuladır." (K34)

"Öğretmen yol gösterici gibidir. Çünkü öğrencinin bilgiye ulaşmasında yol gösterir" (K55)

"Öğretmen yol tabelası gibidir. Çünkü öğrenciye yol gösterici olmalıdır." (K123)

"Öğretmen Polaris (kutup yıldızı) gibidir çünkü zaman zaman gitmek istediğimiz yönü kaybedebiliriz gitmek istediğimiz yoldaki metodu yanlış veya eksik seçebiliriz. Öğretmen tam bu noktada her zaman değerini koruyan Polaris gibi yanımızda olmalı ve yönümüzü hatırlatmalı." (K38)

"Usta gibidir, çünkü amacı kendisinden de iyi bir öğrenci yetiştirmeye çalışmak olmalıdır" (K10)

"Öğretmen uçurtma ipi gibidir çünkü ne kader uçur olursa ya da getirip uçurtmayı yeni öğrenciyi o kader yükseltebilir" (K128)

"Öğretmen araç kullanan şoför gibidir çünkü o güzergahı belli bir iyi işi yapar ve sen o duraklardan birini seçersin" (K105)

"Öğretmen kâşif gibidir çünkü öğrencide hiç bilmediği bir dünya gibidir. Onun içindeki cevheri çıkartmak öğretmenin işidir." (K104)

"Öğretmen süper kahraman gibidir çünkü sürekli gözler önünde olduğu için onların kahramanı, öğreticisidir" (K112)

"Öğretmen çiçek gibidir. Çünkü öğrenci, öğretmene bakarak içinin açılmasını sağlar." (K16)

"*Öğretmen rol model gibidir. Çünkü öğrencinin ilk örneğidir."* (K120)

"Öğretmen aracı gibidir. Çünkü bilgi ve bilgiye aç iki şeyi birleştirir." (K118)

"Öğretmen en başta yer alan domino taşı gibidir çünkü dizili domino taşlarının gidişatını o belirler" (K103)

Rehber Lider Olarak Öğretmen

Öğretmen temasının dördüncü kategorisi olan rehber-lider olarak öğretmen (27) kategorisi, müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda; *rehber (16), lider (4), yönetmen (2), çoban (1), kaptan (1), öncü (1), duvar (1), beton (1)* olarak 8 başlık altında toplanmıştır. Müzik derslerine giren farklı branşlardaki öğretmen adayları, çoğunluk olarak *rehber* kodunu üretmişlerdir. Bu doğrultuda müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının rehber-lider olarak öğretmeni pusula kavramına benzettikleri söylenebilir. Rehber-lider olarak öğretmen kategorisine ait kodlar ile ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir;

"Öğretmen rehber gibidir çünkü öğrenciye yön verir yol gösterir gelecek nesile ışık tutar." (K22)

"Öğretmen kaptan gibidir. Çünkü bir gemiyi yöneten kaptan her şeye hâkim olduğu gibi öğretmen de tüm sınıfa hakim olmalıdır" (K52)

"Öğretmen yönetmen gibidir çünkü öğrencileri hayattaki rollerine hazırlar." (K82)

"Öğretmen kalıplaşmış beton gibidir çünkü ülkemizde yaratıcı olan insanlar çok sınırlandırıldığı için belli bir süre sonra çoğu şey kalıplaşmak durumunda kalır." (K75)

"Öğretmen duvar gibidir çünkü yıkılamaz ve dik durması gerekir" (K109)

"Toplumun öncüsü gibidir çünkü geleceğin çocukları öğretmenlerin eserleridir." (K14)

"Öğretmen çoban gibidir çünkü sürüyü en iyi şekilde yetiştirebilir, sürüyü uçurumdan da olabilir, kurtlara yem de edebilir." (K36)

Aydınlatıcı Olarak Öğretmen

Öğretmen temasının beşinci kategorisi olan aydınlatıcı olarak öğretmen (20) kategorisi, müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda; *ışık (7), mum (4), güneş (3), fener (2) ateş (1), gaz lambası (1), yıldız (1), kandil (1)* olarak 8 başlık altında toplanmıştır. Müzik derslerine giren farklı branşlardaki öğretmen adayları, çoğunluk olarak *ışık* kodunu üretmişlerdir. Bu doğrultuda müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının aydınlatıcı olarak öğretmeni ışık kavramına benzettikleri söylenebilir. Aydınlatıcı olarak öğretmen kategorisine ait kodlar ile ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir;

"Öğretmen ışık gibidir. Çünkü daha önce karanlıkta olan çocuklara yol göstermek, seçeneklerini göstermek onun görevidir. Onlara ışık olarak hayatlarına yön verir." (K69)

"Öğretmen mum gibidir. Çünkü mum yanarak kendinden feragat eder ve çevresini aydınlatmak için çabalar. Öğretmen de aynen bu şekilde sürekli çevresini geliştirmek için uğraşır." (K89)

"Öğretmen güneş gibidir. Çünkü öğrencilerini kendi ışığı ile ısıtır onlara yol gösterir." (K54)

"Öğretmen fener gibidir. Çünkü çevresini aydınlatır." (K60)

"Öğretmen kandil gibidir çünkü kendinden ışık verir aydınlatır" (K59)

"Öğretmen aydınlık geleceği parlatacak bir yıldız gibidir. Çünkü yeni nesli doğru dürüst ve karakterli bir şekilde yetiştirmeye çalışır. Topluma ve ülkesine faydalı bireyler yetiştirir. Öğrencileri akıl ve bilim yönünde yeteneklerine yönlendirir ve kendilerini geliştirmelerine yardımcı olur" (K45)

"Öğretmen bir gaz lambası gibidir çünkü karanlıktaki birini aydınlığa çıkaran, kapalılığı bıraktırıp onu, topluma geleceğe, kendisine açan kişidir. Ona onun ışığına her zaman ihtiyaç vardır." (K65)

"Öğretmen ateş gibidir. Çünkü öğretmen iyi oldukça kendini yaktıkça ışık saçıp yardım eli uzatıp öğrencilerine özgür ortam sağlarsa etrafına yararlı olur." (K49)

Çok Yönlülük

Öğretmen temasının altıncı kategorisi olan çok yönlülük (7) kategorisi, müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda; *ayna (6), bukalemun (1), gök kuşağı (1), İngiliz anahtarı (1), sihirli lamba (1)* olarak 5 başlık altında toplanmıştır. Müzik derslerine giren farklı branşlardaki öğretmen adayları, çoğunlukla *ayna* kodunu üretmişlerdir. Bu doğrultuda müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının çok yönlülük olarak öğretmeni ayna kavramına benzettikleri söylenebilir. Çok yönlülük kategorisine ait kodlar ile ilişkili katılımcı ifadeleri şu şekildedir;

"Öğretmen ayna gibidir çünkü öğrenci gözlemleyip onun kendini layık etmesi adına yansıtımalar yapabilir" (K20)

"Öğretmen bukalemun gibidir çünkü yeni tarzlara ve değişen dünyaya ayak uydurmalıdır." (K86)

"Öğretmen Gökkuşağı gibidir çünkü öğretmendeki bilgilerin başlangıcı vardır ama sonu yoktur. Öğretme arzusu yaşama yön verme arzusu hiç bitmez. Renklidir bünyesinde birçok şeyi barındırır. Her bir renk her bir farklı özelliği temsil eder öğretmen için." (K87)

"Öğretmen İngiliz anahtarı gibidir çünkü her alanda ve konuda kendini geliştirmiş ve bilgili olmalıdır" (K63)

"Öğretmen Alaaddin'in sihirli lambası gibidir. Çünkü Alaaddin'in sihirli lambasında olduğu gibi o lambayı ovalayıp içinden çıktığında dilekleri gerçekleşebilir. (K46)

Görsel 2. Öğretmen Kavramına Ait Kod Bulutu

Öğretmen temasının katılımcı ifadelerinin yoğunluğa göre dağılımı Görsel 2'de gösterilmektedir. Daha büyük puntolu olarak gösterilen kodlar daha yoğun olarak kullanılan ifadeleri gösterirken, daha küçük puntolu olan ifadeler, kodların daha az yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir. Görsel 2'de gösterilen kod bulutuna bakıldığında müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının öğretmen kavramı hakkında en çok kullandıkları metaforların rehber, yol gösterici, pusula, anne/baba olduğu görülmektedir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmanın amacı doğrultusunda müzik derslerini yürüten farklı branşlardaki öğretmen adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin algıları metaforlar yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemi doğrultusunda "Müzik derslerini yürüten öğretmen adaylarının "öğretmen" kavramı için kullandıkları metaforlar nelerdir?" sorusuna yanıt aranmıştır.

Müzik derslerine giren öğretmen adaylarına göre öğretmen adaylarının kullandıkları metaforlar, öğretmen ana teması altında toplanmıştır. Öğretmen ana temasında hazırlayıcı-üretici olarak öğretmen, bilgi kaynağı olarak öğretmen, yönlendirici olarak öğretmen, rehber-lider olarak öğretmen, aydınlatıcı kaynak olarak öğretmen ve çok yönlülük olmak üzere toplam 6 kategori ve bu kategoriler altında 131 kod oluşmuştur.

Benzer şekilde yapılan diğer çalışmalara bakıldığında (Aslan, 2013; Çevik Kılıç, 2016; Işık, 2014; Koç, 2014; Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Pekbalcı, 2019; Saban, 2004; Yılmaz vd., 2013) metaforlar aracılığı ile öğretmen kavramına yüklenen anlamlar araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Bunlar; hazırlayıcı-üretici olarak öğretmen için "anne/baba" (Aslan, 2013; Cerit, 2008; Işık, 2014; Koç, 2014; Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Saban, 2004; Yılmaz vd., 2013), "bahçıvan" (Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Yılmaz vd., 2013), "çiftçi" (Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Yılmaz vd., 2013); kaynak olarak öğretmen için "ağaç, kitap" (Çevik Kılıç, 2016; Koç, 2014; Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Yılmaz vd., 2013), "bilgi kaynağı" (Cerit, 2008), "su, kütüphane" (Işık, 2014; Yılmaz vd., 2013); yönlendirici olarak öğretmen için "pusula" (Çevik Kılıç, 2016; Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Yılmaz vd., 2013), "yol gösterici" (Neyişçi ve Özdiyar, 2019), "tabela, şoför" (Işık, 2014); rehber-lider olarak öğretmen için "rehber" (Çevik Kılıç, 2016; Koç, 2014; Yılmaz vd., 2013), "lider, yönetmen" (Yılmaz vd., 2013), "kaptan" (Neyişçi ve Özdiyar, 2019); aydınlatıcı olarak öğretmen için "ışık" (Işık, 2014; Koç, 2014), "mum" (Çevik Kılıç, 2016; Pekbalcı, 2019; Yılmaz vd., 2013), "güneş, fener" (Koç, 2014; Neyişçi ve Özdiyar, 2019; Pekbalcı, 2019; Yılmaz vd., 2013) "yıldız" (Neyişçi ve Özdiyar, 2019); çok yönlülük için "ayna" (Yılmaz vd., 2013), "bukelamun, gökkuşağı" (Çevik Kılıç, 2016) metaforlarıdır.

Müzik derslerine giren öğretmen adaylarının, öğretmen kavramını kavrayış şekillerinin çok geniş olduğu görülmektedir. En çok tekrar eden "rehber" metaforu Yılmaz vd. (2013) ve Cerit (2008) tarafından yapılan çalışmalar ile de örtüşmektedir. Yılmaz vd.'nin (2013) araştırma sonuçlarına göre, öğretmene biçilen değerin rehberlik yoluyla bilgi aktarımı olduğunu; Cerit (2008) ise, öğretmenlerin rehber konumunda olmasının eğitim ortamını zenginleştireceğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra "pusula" ve yol gösterici" metaforlarının da çok tekrar etmesi

Çevik Kılıç'ın (2016) çalışma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Üretilmiş olan rehber, pusula ve yol gösterici kavramlarının çok olması, öğretmen adaylarının öğretmeni, hayatlarına yön veren, önemli bir rolde gördüklerini vurgulamaktadır. Dikkat çeken diğer metaforların ise "anne/baba" ve "aile" olması da ailelerin, çocuğun eğitimine katılarak "akademik başarı, dil gelişimi, sosyal gelişim, benlik saygısı, öğrenmeye istekli olmaları"na katkı sağlamasından kaynaklıdır (Temel, 2010, akt. Özel ve Zelyurt, 2016:14). Öğretmen adaylarının öğretmeni anne/babaya benzetmesinin, onları hayata hazırlayan, yönlendiren ve eğitim sürecinde destekleyen kişiler (aile) ile ortak özelliklerinin olmasıyla bağdaştırmıştır. Bunun yanı sıra eğitim yaşantılarında öğretmenlerini ebeveynleri kadar önemli bir yere koyduklarının göstergesi olduğu söylenebilir.

Üretilen metaforlar, ilerlemeci eğitim inancının, öğretmenin yol göstererek ve tıpkı bir pusula gibi yönlendirerek rehberlik etmesi özellikleriyle benzerlik taşımaktadır. Araştırma sonuçlarından ilerlemeci eğitim inancıyla örtüşen diğer metaforların "tabela, ışık, mum, güneş, fener, kutup yıldızı" olması da tesadüf değildir. Öğretmenin görevi öğrenciyi, değişken olan bilgiye ve değişen dünyaya hazırlarken sadece yol göstermektir (Önden, 2019). Bu durumun, öğretmen adaylarının içinde bulundukları eğitim sürecinde kendilerini öğrenci olmaktan çok, öğretmen olarak görmelerinden ve ilerlemeci anlayışın benimsediği çağdaş, yapılandırmacı, yol gösteren öğretmen anlayışıyla eğitim almalarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Bu hususta araştırmada elde edilen bulgulara göre şu önerilerde bulunulmuştur:

İlkokul, ortaokul ve lise kademelerinde okuyan öğrencilerin "öğretmen" kavramına ilişkin algılarının metaforlar yoluyla ölçüldüğü araştırmalar yapılabilir.

Öğretmen adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin metaforik algılarını çeşitli değişkenler ile karşılaştıran daha kapsamlı bir çalışma yapılabilir.

Öğretmen adaylarının rehber ve danışman olarak yetiştirilmesi yönündeki çalışmalar çeşitlendirilerek programa dahil edilebilir.

Öğrenci yetiştiren kurumlarda çalışan öğretmenlere koçluk yönünde eğitimler verilerek bu yönleri desteklenebilir.

KAYNAKÇA

Aslan, S. (2013). Birleştirilmiş Sınıflarda Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmen Kavramı ile İlgili Algılarının Metaforik İncelenmesi. Electronic Turkish Studies, 8(6). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:17.09.2023).

Aytemur, B. (2022). Müzik araştırmalarında nitel veri analizi. Ü. S. Şen, Y. Şen, & Ş.Ö. Akçay. (Editörler), Müzik araştırmalarında bilimsel yöntem ve yaklaşımlar. Nobel.

Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin Görüşleri. Türk eğitim bilimleri dergisi, *6*(4). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:10.06.2023)

Çevik Kılıç, D. B. (2017). Pre-Service Music Teachers Metaphors for The Concept of Teacher. Kastamonu Eğitim Dergisi, 25 (3).

Egüz, Ş., & Öntaş, T. (2018). Ortaokul öğrencilerinin "öğretmen" kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:10.06.2023).

Ertürk, R. (2017). İlkokul öğrencilerinin "öğretmen" kavramına ilişkin metaforik algıları. E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8(3). http://www.e-ijer.com/tr/ (Erişim tarihi:10.06.2023).

Gecit, Y., & Gencer, G. (2011). Determining the geographical perception of the 1st. grade students in the department of primary education through metaphor (example of Rize University). Marmara Geographical Review, (23), 1-19. https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:15.10.2023).

Gencer, M. (2020). Öğrenci ve Velilerin Öğretmen Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23(44), 805-825. https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:16.10.2023).

Işık, Ö., *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen, öğretme ve öğrenme kavramları ile ilgili metaforik algılarının yapılandırmacı yaklaşım açısından incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli, 2014.

İzalan, Z., *Sınıf öğretmenlerinin eğitim inançları ile eğitim programına ilişkin metaforik algılarının karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2017.

Karakaya, C., *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinde var olan okul, öğretmen ve okul yönetimi algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi: Giresun ili örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun, 2019.

Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:01.12.2023).

Lakoff, G., & Johnson, M., *Metaphors we live by*. University of Chicago press/Chicago,2008.

Neyişci, N., ve Özdiyar, Ö. (2019). Öğretmen adaylarının okul, öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin metaforik algıları. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21 (2). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:30.10.2023).

Önden, R., *Öğretmenlerin eğitim inançları ile meslek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Erdoğan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur, 2019.

Özel, E. ve Zelyurt, H. (2016). Anne Baba Eğitiminin Aile Çocuk İlişkilerine Etkisi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,0 (36). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:01.12.2023).

Pekbalcı, M., *Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Fen Bilimleri Öğretmen Adayları ile Sınıf Öğretmenleri ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenci, Öğrenme, Öğretme Ve Öğretmen Kavramlarına İlişkin Sahip Oldukları Metaforların Karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş, 2019.

Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Öğretmen" Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. Türk eğitim bilimleri dergisi, 2(2). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:01.12.2023).

Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 55(55). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:30.10.2023).

Tekindal, M., ve Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fenomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Derleme. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 20 (1). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:14.11.2023).

Yılmaz F., Göçen, S., ve Yılmaz, F. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1). https://dergipark.org.tr/ (Erişim tarihi:30.10.2023).

Yıldız, S., *Öğretim Üyelerinin Üniversite, Akademisyenlik Mesleği, Bilimsel Araştırma, Öğretim ve Öğrenci Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin, 2014.

EGE 10. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
İZMİR
22 - 24 ARALIK 2023

CERTIFICATE
OF APPRECIATION

PROUDLY PRESENTED TO

Prof. Dr., Begüm ÖZ

IN ORAL PRESENTATION, RECOGNITION AND APPRECIATION OF RESEARCH CONTRIBUTION TO
EGE 10th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
DECEMBER 22 - 24, 2023 - IZMIR
WITH THE PAPER ENTITLED
''MÜZİK DERSLERİNİ YÜRÜTEN FARKLI BRANŞLARDAKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ "ÖĞRETMEN" KAVRAMINA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARI''

December 24, 2023

PROF. DR. HULYA CICEK

www.egekongresi.org